

079/1 TENNDALSELVI

FYLKE: Sogn og Fjordane
Kommune: Balestrand

Nedbørfelt: 23 km²
Toppunkt: 1317 moh.
Utløpspunkt: 0 moh.
Marin grense: 100 moh.
Kraftpotensial: 18 GWh
SP-kategori: -
Økonomiklasse: 3
Naturgeogr. region: 37d

Tenndalselvi ligger på nordsiden av Sognefjorden i midtre fjordstrøk, med utløp øst for bygda Nessane.

Klimaet er kjølig oseanisk med sterkt humide forhold og stor nedbør fra sørvest.

Den store høydeforskjellen mellom utløpet i Sognefjorden og de høyeste toppene på rundt 1300 moh. gir vassdraget store variasjoner i terrengformer og vegetasjon. Snaufjellet rundt hoveddalføret er småkupert med en rekke små tjern. Her finnes det ikke større vann, det største er Buforvatnet. Alle tjernene drenerer ned i hovedelva - Grisagrovi - med stort fall. Ljossalens (1229 moh.) slanke, avlange rygg skiller vassdraget fra Nesselvi i vest.

Berggrunnen i nedbørfeltet består overveiende av gneiser og granitter av prekambrisk alder. I lavtliggende områder er innslaget av edelløvskog ganske stort. I selve dalføret er det nederst en blandingsskog av bjørk og furu, etterhvert blir bjørk dominerende både i dalbunnen og i dalsidene helt opp til Tenndalssetrene. Et større myrområde dominerer et parti i indre deler av dalbunnen, hvor elva renner i rolige meandersvinger, en kontrast til vegetasjonen for øvrig. Fjellvegetasjonen domineres ovenfor vierbeltet av lyng- og grashei, samt snøleievegetasjon.

Tenndalen har vært en seterdal, og vegetasjonen bærer fortsatt preg av det. Det er i dag ingen fast bosetting i vassdraget, og tekniske inngrep er det få av.

Naturfaglige verdier

Vassdraget renner fra fjell til fjord og er representativt for de mindre sørvendte vassdrag i midtre fjordstrøk. Vassdraget har typeverdi og referanseverdi da området er uten tekniske inngrep. Vassdraget har betydelige naturfaglige verdier for de fagfelt som er undersøkt. Av de tre nærliggende vassdragene i midtre fjordstrøk har Tenndalselvi de største naturfaglige verdiene. Det er ikke vernet vassdrag i regionen.

Geofag

Flog danner østveggen i Stordalen - en velformet U-dal som stopper bratt i en dalende hvor elva fosser nedover. I Stordalen meandrerer Tenndalselvi bred og stille gjennom et våtmarksområde. Ved Tenndalsstølen møter den elva fra Russdalen, og fortsetter som Grisagrovi i en typisk sprekkedal med stort fall, inntil den ved Tennefossen kaster seg utover berget i et to hundre meters fall og renner ut i fjorden. Stedvis meandrerer elva.

*Middels verneverdi ***

Botanikk

Edelløvskogen ved utløpet og i den sørvendte lia har varmekjære treslag som alm, ask, hassel og eik. Undervegetasjonen er artsrik med innslag av til dels varmekjære arter, dominert av høye urter og bregner. Bjørke- og furuskogen som dominerer dalsidene i nedre del av dalen har en undervegetasjon

preget av lyngarter der en del bregner inngår. I de bjørkeskogdominerte områdene er bakken fuktigere og preges av bregner og urter. Stedvis er bjørkeskogen frodig med høgstauder. I de øvre deler av vassdraget, både langs elva og ovenfor bjørkeskogen, forekommer et belte av vierkratt.

*Meget stor verneverdi *****

Landfauna

Det er kjent 32 fuglearter fra nedbørfeltet. Alle disse hekker sannsynligvis i området. Myr- og sumpområdene har flere våtmarksarter. Vassdraget har en rik spurvefuglfauna i ei sørvendt bratt bjørkeskogli med innslag av edelløvtrær.

*Meget stor verneverdi *****

Vannfauna

Vassdraget er ikke lakseførende. Sjøørret går heller ikke opp, da elva går bratt rett ned i sjøen. Det er innlandsørret i alle elvene.

Liten/middels verneverdi ()

Kulturminneverdier

Funn fra yngre steinalder på Nokken viser jordbruksbosetting ved fjorden. På stølsvollen i Tenndalen er det to tufter, trolig fra jernalder/middelalder, som viser bruk av utmarka i denne perioden.

Bosettingen på Tennefossgården er kjent fra 1600-tallet, men kan være eldre. Den fraflytta gården ligger ovenfor Tennefossen, bare tilgjengelig på bratt kløvsti fra fjorden. Stien er oppmurt og hellelagt og utgjør et verdifullt ferdselsminne. To bruk er det bare tufter eller ruiner igjen av, to står fortsatt. På Indre Tennefoss er det et godt bevart tun der bygningene står tett med hellelagte stier mellom. Gårdsområdet har et verdifullt kulturlandskap. Sagi ved fjorden har navn etter sagvirksomheten som startet opp her på 1600-tallet. Ved elva er det murer etter vassdreven sag som var i drift til ca 1950. Her står en godt bevart kvern. Det er flere støler i området, den største og best bevarte er Tenndalen, med sel på murte steinfjøs. Det finnes mange utslåtter og utlør i utmarka.

Området har verdifulle kulturminner som dekker et langt tidsrom. Spesielt interessant er gårdsmiljøet på den avsides beliggende Tennefossgården, og dens bruk av utmarksressursene. Kulturminnene har store kunnskapsverdier i lokal sammenheng. Kulturlandskapet i støls- og gårdsområder har store opplevelsesverdier. Kulturminnene har visuell og delvis funksjonell tilknytning til vassdraget.

*Stor verneverdi ****

Friluftsjnteresser

Landskap og vegetasjon er svært variert og innslag av gammelt kulturlandskap høyner opplevelseskvalitetene og gir vassdraget særpreg. De inngrep som finnes reduserer ikke opplevelsesverdien vesentlig. Den mektige Tennefossen har stor opplevelsesverdi. Tilgjengeligheten er avhengig av lokal kjennskap. De vanligste friluftsjnteriteter innen vassdraget er hjorte- og rypejakt samt turgåing. Fiskemulighetene er dårlige. Den viktigste brukergruppen er folk fra bygdene rundt samt fra kommunen for øvrig.

*Meget stor verdi *****

Landbruksinteresser

1 gårdsbruk er i drift. Resten av gårdsbrukene mangler vei og er fraflyttet. Samlet jordbruksareal er på 700 da. Barskogarealet er på 3.000 da og løvskogarealet på 1.500 da.

*Liten verdi **

Kraftressurser

Avløpet fra Tenndalselvi ovenfor kote 500 kan overføres til Nesselvi og utnyttes i det planlagte kraftverket der. Dette vil gi en produksjonsøkning på 18 GWh relativt billig kraft. Prosjektet er ikke behandlet i Samlet plan.